

Lichtenvoorde M. 7 (H.)

1. astê ho:ndere ênsto:tfô:gêl zim bantse - ba:ŋe
(zant in Groenlo)
2. mine vrint ook min kamero:t istêblo:mn̄ ant
Xe:tp̄ | go di blo:mn̄ efkæs (ook efn̄) Xe:tp̄
3. tegavoreX ook ræXtêvô:rt spintse ale.nê noXmo:r
metmafines
4. Amema.kn̄ izen zwô:ê ook zu:ê varek | Ameku:ln̄
is ouder | lastêX | sXAp̄ |
5. upda:t skip en sXip kre.gn̄ zê beskîmalt bro:t
kre.gn̄ in Lievelede; Lievelede is vroeger in Groenlo
naar kerk en school gegaan) | beskîmolden stutê |
ânskeln̄srôgê = een roggebrood van een schelling
(30 ct.) |
6. dê timerman hefnesplinter mzinê vijer
7. daskiper lekte zinalpenaf
8. mde: en mdatfabrik isniks tē zene (tēzen Klein
Gebbinck)
9. komeshir min kintjn̄ en komi: ishir min kint
(het kind is dan wat ouder)
10. (meestal voornaam gezegd) ge.vonsis fe.r glô:zn̄
bi:ê | dê (tap) ba.s | en glaš bi:ê ook anbirtjn̄ | en
pmt bi:ê (was een groot glas vol) | do:me en kle.in
gle.skp̄ | ombitoren met sy.ker in Lichtenvoorde,
in de buurtschappen sakê |
11. brêjens fe:er pont mareln̄ (krieken onbekend)
12. zê hept met han vi.vn̄ dreliter vinezopenê (êdrôn-
kênê is minder plat) | zu.pn̄ | kôvi.tôyt̄ = veel
koffie drinken | zat = genoeg |
13. he.j drigomme matnê knapel | he.j dre.gdê |
14. ikhepsin kne:ze.nê | twe kne.nê is meerv. | den
het êntropkenin̄ |
15. vastenô:vent en vaselo:vent vortnet falê me.r
êvi:rt | vaselo:ventê holp̄ |
16. ikban blij dadik met hê:r net mstêgô:nê bane
17. ikhebê ne.t êdô:nê - hê:rkamero:t (kamero: is
meerv.)
18. ve hêfêtdô:nê - den ook de.j dô:r ankamp
19. spmekôp - en spmekôpsnêes - en spmekôpje.ger
20. petê maar kipsê bij de boeren - matse (deze is
rond) - | vō:risminê kipsê | enjoki oude naam voor
pet | knipmats enkele vrouwen in Zieuwent dragen
deze nog | - ba:ŋe - bânô:uwt - — | pustêrêX =
kortademig | en ba:ŋe sXê.itert̄ | - vê.idê (vê.idn̄
is meerv.) - en pedn̄sto:al (meerv. pedn̄stolê) - de
hæge (= de streep grasland langs het bouwland,
waarop ploeg gedraaid wordt) - kikfors (kikfôrse
is meerv.) - en panêvôgêlê ook naam nachtvlin-
ders).
21. denke.al ma.ktê dahelê verêlt antfêXtn̄
22. iksalu en ow krolêkês en krolêkês lanp̄ en ge.vn̄
23. epelant latfale ôldesXepê slo:pn̄ | ênolt hys ôvê-
brôkn̄ in Lichtenvoorde - en olt hu.s ôvêbrôkn̄
in Lievelede |
24. he.j hefme okalis êbetânê | dêsmakert (zo wordt
een ondeugende hond wel genoemd) |
25. gefme. twe bre.dê stene - bre.dêr - de bre.tstê
(stê.nê) | vêbretê bv. een weg |
26. da:tsta:nbê.lt ste.t dô:r netme.r
27. deman hevênle.vn̄ asnegro:tan he.r | en knintjês-
le.vn̄ | azên knintjn̄ |
28. lysifer is ne.t mdênhemel êble.vênê | en dôeskn̄
strikzus.fêls |
29. dôesXo.lkmdêrê bantmetême.ster (Olyslager) en
mê.istêr (Klein Gebbinck) nôr dêze:ê ves
30. ikantôX net kômp voreklo:r bane
31. dê be.stê zu.pt Xra.X ook Xêrne li.nzô:tslubêr
| mê.l |
32. he kanet Xân varekn̄ - he.j hefpinê md(ê)nhals
33. stekis ook dô:is en makis nêstêlê mdêmbesôm
34. ne mde kegals vortêr netmer êspê.lt
35. hela. ikhebû altweke.r êro.pênê
36. di pê:r is net ripê - dê pitê bantjê. nôXvt̄ | dôrzit
nôgen vrtê ptn̄ |
37. zê bant vêX nô.rêr felt (valt is in de regel bouwland)
| dê valtfrâXtn̄ = koren, enz. |
38. zê hevam ersingelt helêpn̄ opma.kn̄
39. he.j zulet no:it vit brêjn̄
40. zis dê helêftê van ê.rê mælekwit
41. dê ma:n môtzin vro.uwê bêsXarmn̄ | m bêsXarmn̄
nêmp̄ |
42. mde bekê zwamp isnet Xêvê:rlêk | mde sXêldê |
43. hehevâlêpro:ts amda:tê zostarekis
44. vê.jlê:j môto:r dê helêft vanhêmp̄ êne.lê de
andêrê helêftê
45. helêpis da. bêdê opbêrn̄
46. ênzê mē(t)sel(d)êr isovet aspêk
47. zêsprîjkt êtuitst vœr nê vedênsXap̄ | lowis vedn̄ |
48. dêm bô.mkwe.kêr zaldêm bo:m êntp̄ | tœ.yman |
49. dô:virst êt luktû (dê lukp̄ zitten buiten) ook êt
fê.nstêr asto: - do: êrstêfn̄ di ra.mn̄ los (ra.mn̄
zijn de rutn̄ met de kôzinn̄)
50. tbegmtê klepênê varde vroXmîsê (klepp̄ van het
angelus) | zêlu.tal - lum̄ | de la.tê mîsê - êtlôf
| vespêrs tegenwoordig niet meer, in grôlê (Groen-
lo) beide nog |
51. bedêspre.i (spre.j in Lievelede) - kikfôrse:nrit -
vêrspre.dn̄ en opspre.idn̄ (van een bed, v. e. zieke) -
y:tspre.dn̄ - — - y:tbre.idn̄ - bêre.idn̄ en klô:ê-
ma.kn̄ | lo:jn̄ | - mestrê:ijn̄ - êm bo.têram ma.kn̄
en sms.rn̄ | bôter |
52. dê vro.uwê hefêr hê:re aflô:tp̄ knipn̄ | vif heeft
ongunstige betekenis |
53. zin vadêr hevam zes jô:rlay nôdê sXolê lo:tp̄ gô:n
54. ikhebêtam avêra.nê amzola:tê lanjêst vâter tē
gô:nê
55. va.lêstêrkn̄ (ouder) en ma.ln̄ zê.j netfalê mdeze
stre.k
56. e.rdn̄ pœtê bant ne.t fêlê vê:rt | ro:mptôp̄ voor
inmaak v. zuurkool en bonen; het vet van de
melk, werd afgeschept en in deze potten gedaan |
57. dê sXo.vêlpo:l ste.t bij den ô.vên(t) - he.jdenhe:rt
| bejêr fê:r zitn̄ = bij het open vuur zitten |
raku.lê |
58. mmert izet nôX tē kolt am tē katsbalênê | hutjê
balp̄ |
59. de.j ke:rsê gevên heldêr lê:X istne.t ook nevô:r
60. he.j trôk êt pê:rt anzinên start (dê pê:rdê andê
stêrtê is meervoud)
61. to: mdej tit kwamp elê:j hi.r idêr jô:êr optê
kare:mîsê

62. dæ pø.tær zæ.j dadanzæn levæn he.r volma.ktīs
63. tǝ zǝX en zo.gn mævæl mære.j zæ.iæn niktstegæmæ
64. dæ zwa.læwŋ zalt væl gø.uw ve.rkumŋ
65. gø.j vanda.gæ ne.t ka.rtp
66. etǝ zæ en lastŋ zæ o.kXra.X ke.zæ
67. zine mō.tær iskøpō.t - he.j liXt mdæŋgra.vŋ
68. tīsne væremæn daXæwæs en tīsne zǝXtænō.vænt
69. dat.j jǝŋskŋ læp øp blo.tæ vø.tæ
70. dæ.r isne bærstæ mde ka.næ (= in die kan)
71. ikvøl datøpō.s næbre.f braX
72. ik hepi.næ an min hartø - minhartø dæt mæ ze.r
73. ikan mæXæn dwardsdri.værs va.n mænsp æmø5.n
74. nō vespertit spant ve.j tpe.rt far dæne.jø kō.rø
| noskøfit is modern |
75. ikhebam betjŋ kō.rts van vø.rdemidagal | den
bur is andero.zæ østærvænø ook do.t æg5.næ |
døkō.lø = blindedarmontsteking |
76. dæ zænø vandø kō.niŋ izok saldo.stævæs (zænø
(mv.) zǝns is het gewone woord) | dæ kanŋ in
Lieveldø |
77. veti gm va.gæma.kærtævænø - nø b5.gæ ook
pø.rt = ereboog | dæ sXetæbø.gæ = de boog,
waarmee geschoten wordt |
78. dæ.ro.zŋ hept lajæ dærne
79. ikXæløvø dær gm ste.k fan | gmsnæs - gmvø:rt |
80. tkmtjŋ vas do.æt værdaset kondŋ dø.pŋ
81. zine o.ægn ænzino.rnø lo.ptalæbe.idø | æn lo.pænt
ø.rkŋ | æn sipo.gø |
82. hær doXtærtjŋ ook de.æntjŋ ismedæn mantjŋ nørøt
bøseg5.næ æm bræmæls tæ plækæne
83. dæ.r isnø sportøl y.t dile.rø (ut dile.rø Lievelde).
84. he.j zetæn ængro.ætæn bekøp - he.j re.rm hart | he.
volam be.j dæstrø.tægripp |
85. dæ mænsp zøXtŋ niksanders as Xelten go.t (zøkt
is teg. tijd) | rikdum |
86. ø.ræn mō:nt is drø.gø fandændørs
87. dævæX læpt krøm - tizæn amwæX øj dæ.r laŋsXø.t |
den dræ.jt |
88. ikøX fardækle.inæ jøŋø næ kle.inæ trø.mæ | æn
tramælŋ voor koekjes |
89. dæsrkenbok is kæpøtøgø.næ dæræn kørs mtæslikæne
| he.j ook dænsXæstrik mæ bro.tkørstø |
90. zinle.tjŋ vas kært mō.rtoXø.t
91. mdesXemæ en skemæ ist bestævænælæs
92. næsXætær mæt Xø.t kænn mīkŋ
93. zø.ke.is nør minænho.t
94. ikvæt net vø.rækam mæt sø.kŋ
95. nækø.ligø kældær isXø.t færet bi:æ
96. ik mæstæ ø.sænblo.t dri.jŋkŋ æmantøstærkæne
97. ikmøt (Lichtenvoorde) en mætø (Lieveldø) ersæt
fe.vø.ær øptæde.lø kry.n | indæstal |
98. min brø.r vasmø.
99. dæ mælækbū.r maknø gro.tø rantø ook hæven
gro.tært | rut |
100. dæ kænæmelæk isdan en zu.æ - sty.rtam dærmæ
tøragø
101. vø zolŋ dæ patø mæn.y.r kænn vølma.kŋ (een
patø is opgebouwd uit stenen of beton) | ænslæt is
een moerassige plaats - tmøderslæt - tste.nslæt -
trøndeslæt |
102. dær vøltniks øpam tæzegŋ (øpø.r is meerv.) -
a) he.j isøky:r - b) dæ værek isøky:r
103. he.j kamt nō.it nømæn.y.tø la.tø
104. mita.lijæ banter bæregø divy.r spjŋ | spe.jn ook
speeksel verwijderen | ø.vørgø.vŋ - kō:tsŋ |
105. dærvøi dæ.r øp tæ drækænø
106. malf (= Ulf) heptsæ ænstakø vandø bragævø:rt
| mbo:m | vø:rn met de störtkø.rø - rijn op losse
paard, fiets, in auto |
107. e.j mæt ons falŋ is komŋ kikŋ
108. he.j isfan lø.vŋ økō.mænø metæn gu.jø ook zwo.rø
knipø met Xelt | næ geltby:l | pørtæmænø.j |
109. dæ dæ.rø is fan bø.kænhøltæma.kt | das nemo.jø
bø.kø |
110. ængtø:ru.uwdø vrø.uwø mæt kanŋ næ.jŋ
111. ik hæp hi.rXræs øzæ.jt mærtvæs Xim go.tso.æt
| tso.æt vas bō.X = het zaad was slycht | rut =
onkruid |
112. dæ brø.uwø:er zixt datøt nøX tø dy:r ik æm tæ bō.u-
wænø
113. bakŋ - ik bakø - e.j bakŋ - he.j bakŋ - bakthe -
ve.bakt - ik bakæn - e.j baktæn - he.j baktø -
ve.j heptæbakænø
114. be.jŋ - ik be.j - e.j be.t he.j be.t - ve.j be.jt -
bedøve - ik bō.du (ik bood je) - ik hæpø5.nø -
bō.dŋ zø øk | zø hæpt øbō.nø |
115. tizæn kle.intjŋ mør ængo:t | ængo:jø en ængu.jø
| tizænfi.n kint - kre.gøl = levenslustig |
116. e.j kœnt hi.r ø.ærøkri.gŋ øptæmæ:øk
117. he.j hevzæX datø æmæ.j zaldæŋkŋ
118. dæmæ.it zæ.it datægølik hæ:t | dadinsmæ:isø |
119. dær va.rm en vazŋ vifprizø | tæpri:zŋ | prizæns-
vø:rt |
120. ønder dæne.kø likt falø e.køls
121. tvæter zal dæløk velkøkŋ - tkøktal
122. thø.j isnøXrø.n - tīs nøXmør pas ømæ.jt
123. — maktsæ mæstændøjer vanæne.i (æ.iers is meerv.)
124. dat bæ.mpkŋ zaldø.r la.støX kænn grø.jŋ | net
makelek vasŋ |
125. dæpøsto.ær hæf Xujænvi.n
126. ønsøldøhys (Lichtenvoorde) en hu.s (Lieveldø)
is øvøbrant (Lichtenv.) en øvøbrant (Lieveldø)
127. dæ mælækspø.yt y.tæt Xø.æ vandø kō.w (kō.nø is
meerv.) | be.stø ook koeien |
128. dæ kastar lu.t - ønkry.s - twe kry.zø
129. dæ bø.mæ vandø kry.va.gŋ by.Xt (Lichtenv.) en
bø.gæt (Lieveldø) dæ.r ønderøt XøwiXtø
130. dætwe. pry.sŋ kwamŋ nō by.tŋ (Lichtenv.) en
bu.tŋ (Lieveldø)
131. zø hæpam bō:ntæn blo.uw øsla.gønø
132. dæ sō.usø is va.dæne - flow | kærnæmelækso.usø |
stŋpfet | sō is nieuwer |
133. dæ sne.lixt dikø | tsne.jt grø:tø vløkø | æn
hø.apsne.j | øsne.jt |
134. tislajøle.næ dako.w øzø.nøhøbø | dæ e.uwøXhø.it |
135. bokølt (Bocholt) vø:rt nō:w næ helø nijø stat
136. dōm - ik dō:t - e.j dō:st - he.j dø.døt - ve dō:døt -
e.jlø dō:døt - zø dō:t - ik det en dødøt - e.j
dø.dønøt - he.j dē.(dø)t - ve. dē.dønøt - elø.
dødønøt - zø dē.dønøt - dēdikta.t - dēdøjet mō:r -
dē.dønøt mō:r
137. dø.pŋ - dø.pkle.tjŋ - dø dō.øpføntø - dø saldo.tŋ
138. dørsŋ - he.j dørst - he.j dørsŋ - he.j hevø:dørsŋ
139. bmdŋ - ik bmt - e.j bmt - he.j bmt - ve.j bmt -
elø.bmt - zø bmt - bmt he. - bønt he - ikhøpæ-
bønøne

140. *Locale landmaten* : omhander = 1 ha - netrat = 1 m² (trat is ook lengtemaat) - onsXepelsot = 1/10 ha (10 trat bre.t en 100 trat lan = 1 sXepelsot)
141. *Locale waternamen* : de lIXtenvo.rde beke

(loopt naar de Baakse Beek) - de vs.negcete bij Harreveld - tkorenbereger vĕ.nē (ligt grotendeels in de gemeente Lichtenvoorde) - trandeslat en tmōderslat (moerasjes) - tflīar (ook moerasje) - tfe.ntjĭn in Lielvelde - denijōbeke - de hofbeke

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is lIXtenvo.rde

De inwoners heten lIXfo.rtsĭ

Hun bijnaam is kĕ.ijĕslōpers (De kei lag bij de buurtschap Vragender, ten oosten van Lichtenvoorde. Het slepen moet ± 1870 hebben plaats gehad. Schoenmakers hebben aan de kei getrokken. Een van de regels van het spotticht, dat op deze heldendaad gemaakt is, luidt: „99 Crispinisten namen aan de arbeid deel”. De rijmer was een inwoner van Groenlo. Het gedicht heeft nog niet lang geleden in De Volkskrant gestaan).

De bewoners van Groenlo worden als grolĕ vmt aangeduid.

Aantal inwoners op 1 jan. 1958 : De gemeente Lichtenvoorde heeft bijna 13000 inw., Lichtenvoorde zelf ± 7000 en de buurtschappen ± 6000.

Taaltoestand : De buurtschappen zijn : zivĕnt - harĕvelt - li.veldĕ - vra.gĕnder (Alle vier zijn kerkdorpen) — Er zijn verschillen in de dialecten van de buurtschappen, het Zieuwents werd het platste genoemd (Lielvelde is het langst geïsoleerd gebleven).

Middelen van bestaan : lederindustrie (koffers, zadels van fietsen, schoenen). (Er zijn twee fabrieken waarin leer wordt verwerkt met ieder ± 200 man personeel). Verder is er een tricotagefabriek ook met ± 200 arbeiders (± 60 mannen, de rest meisjes), 2 houtwarenfabrieken met 35 à 40 man personeel, 2 fabriekjes, waarin fijne metaalwaren worden vervaardigd, eierpakuizen (export van eieren), waarin 100 man personeel werkt. In Lielvelde is er ook een confectiefabriek, in Harreveld is een grote inrichting voor onder toezicht geplaatste jongens. In de buurtschappen beoefent men hoofdzakelijk het agrarisch bedrijf, wel is er een grote zuivelfabriek. De arbeiders in de fabrieken komen grotendeels uit Lichtenvoorde. Ook gaan er nog arbeiders werken in Doetinchem en Ulft.

Zeglieden : 1. Hermanus Gradus Johannes Olyslager ; 68 j. ; hier geb. ; meteropnemer bij P. G. E. M. geweest ; heeft hier altijd gewoond ; V. van hier, M. van Zwilbrock (juist over de grens in Duitsland). Praat altijd Lichtenvoorders.

2. Bernardus Wilhelmus Klein Gebbinck ; 68 j. ; geb. buurtschap Vragender ; boer, na zijn huwelijk naar het dorp Lichtenvoorde gekomen en vandaar verhuisd naar de buurtschap Lielveld ; V. en M. van Eibergen.

(Een derde persoon, die toegezegd had te zullen komen, was door ziekte daartoe niet in staat).